

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 430
din 20.05.2020

Dosar nr: 804/2019 conexat cu dosarul nr. 805/2019 și nr. 814/2019

Petiția nr: 7001/19.11.2019 conexată cu petiția nr. 7003/19.11.2019 și petiția nr. 7056/21.11.2019

Petenți: Active Watch prin -Coordonator de Proiecte

: ..- Președinte al Comisiei de Egalitate de Șanse pentru Femei și Bărbați

: Forumul Democrat al Germanilor din România prin apărător ales avocat ..

Reclamată: ..Vicepreședinte PSD

Obiect: afirmații cu un potențial caracter discriminatoriu la adresa Președintelui României din cadrul emisiunii „Descoperiți”, difuzată pe postul Antena 3 în data de 16.11.2019 având la bază criteriul etnic

I.Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul sau reședința petentelor

1. Asociația ActiveWatch, .

2. ..- Președinte al Comisiei de Egalitate de Șanse pentru Femei și Bărbați, cu sediul

în .,

3. Forumul Democrat al Germanilor din România prin apărător ales avocat .

Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

4. ... – ..- Vicepreședinte PSD cu adresa ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

5. Petenții reclamă afirmația considerată defăimătoare la adresa Președintelui României, din cadrul emisiunii televizate pe postul Antena 3 în data de 16.11.2019, unde reclamata a afirmat următoarele: **„Domnul Klaus, cred deja se și vede șef de lagăr de concentrare și toți PSD-iștii băgați acolo la reeducare.** Această afirmație a venit în contextul vizitei Președintelui României la Bistrița,,

III. Procedura de citare

6. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

7. Prin adresele înregistrate cu nr. 7001;7089;7056/22.11.2019, au fost citați petenții, iar prin adresele cu nr. 7088; 7003 din 22.11.2019, și adresa cu nr.7257 din 28.11.2019 a fost citată partea reclamată pentru termenul de 02.12.2019.06.2018. La audieri s-a prezentat Forumul Democrat al Germanilor din România prin apărător ales avocat ...

8. Procedură legal îndeplinită.

9. Prin adresa nr. 7435 din 04.12.2019 s-a transmis petenților punctul de vedere înaintat de către partea reclamată.

IV. Susținerile părților **Susținerile petenților**

10. Petenții reclamă afirmația considerată a fi defăimătoare la adresa Președintelui României, din cadrul emisiunii „Descoperiți”, difuzată pe postul Antena 3, în data de 16.11.2019, în cadrul căreia reclamata a afirmat următoarele: „Domnul Klaus, cred deja se și vede șef de lagăr de concentrare și toți PSD-iștii băgați acolo la reeducare. Această afirmație a fost făcută în cadrul dezbaterii dedicate campaniei pentru turul al doilea pentru alegerile prezidențiale din 24 noiembrie 2019 unde reclamata a fost invitată. Petenții susțin faptul că declarațiile în cauză au la bază etnia Președintelui României, respectiv etnic german. Afirmația de mai sus se corelează cu una asemănătoare făcută de reclamată anul trecut, în contextul criticii publice aduse de către Președintele României manierei în care demonstranții din Piața Victoriei au fost agresați de către forțele de ordine pe data de 10.08.2018, unde a spus: „Și oricum, ca neamț trebuie să vorbești de gazare, trebuie să ai mult curaj”.

Precizează faptul că în ultima vreme sunt tot mai multe atacuri din partea unor înalți reprezentanți ai fostului partid de guvernământ împotriva minorității germane din România, cele mai multe dintre acestea asociind minoritatea germană cu nazismul. Simpla apartenență a unui cetățean român la minoritatea germană este suficientă, pentru ca respectivul cetățean să fie susținătorul ideologiei care a produs cele mai sinistre urmări pentru umanitate de-a lungul întregii istorii.

Dintre numeroasele derapaje ale reclamatei se amintește cu titlu exemplificativ:

„Lideri ai PSD reiau asocierea între originile germane ale lui Kalus Iohanis și ororile nazismului ca procedeu de atac la adresa președintelui. Ultima fiind reclamata care a declarat la Antena 3, în 16.11.2019 că Iohanis se și vede șef de lagăr de concentrare”.

„În plină campanie electorală, reclamata a făcut declarații șocante, în direct într-o emisiune de televiziune, unde a făcut din nou referire la originea adversarului politic și la atrocitățile petrecute în cel de-al doilea război mondial”.

„Trivializarea unor momente și elemente din istoria neagră a umanității nu poate fi justificată în niciun context social politic. Din păcate, reclamata este la rândul său una dintre vârfurile politicii românești care duc în derizoriu și cultura politică și cultura dezbaterii”.

„Încă un atac xenofob marca PSD”.

11. Petenții consideră că prin afirmațiile sale, reclamata a încălcat prevederile art. 2 și art.15 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată. De asemenea, susțin că astfel de comentarii făcute în spațiul public contravin Codului penal respectiv art. 369, O.U. nr.31/2002 modificată prin Legea nr. 217/20015, art. 5 alin 2.

Sustinerile părții reclamate

Sustinerile părții reclamate

12. Prin adresa nr. 7271 din 29.11.2019, reclamata a înaintat punctul de vedere prin care a invocat următoarele excepții:

- excepția văditei neкомпetențe a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor art. 369 din Codul Penal;
- excepția văditei neкомпetențe a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor OUG 31/2002 modificată și completată prin legea nr. 217/2015;
- obiectul vădit nefondat al petițiilor iar pe fond solicită respingerea în tot a petițiilor ca neîntemeiate.

I. Cu privire la aspectele sesizate arată următoarele aspecte:

Pentru o justă analiză, ca afirmația făcută la data de 16 noiembrie 2019 în cadrul emisiunii „Descoperiți”, difuzată de postul Antena 3 și supusă analizei Consiliului pentru Combaterea Discriminării să nu fie scoasă din context și să fie analizată ca o reacție la numeroasele declarații ale Președintelui României care a vorbit despre "nevoia dispariției PSD".

Trebuie subliniat inclusiv faptul că PSD are peste 2 milioane de membri și la ultimele alegeri a obținut peste 3 milioane de voturi (3.334.000).

Începând din anul 2017, Președintele României și-a manifestat public disprețul față de PSD și de membrii acestuia, culminând cu ocazia discursurilor politice pe care le-a avut la sediul PNL sau în diferite localități, înainte de campania electorală dar și pe toată desfășurarea acesteia. Domnul Klaus Werner Iohannis a generat un comportament violent în limbaj, incitând la ură și la dispreț împotriva celor care fac parte din Partidul Social Democrat și a susținătorilor acestuia.

13. În toate declarațiile făcute, domnul Klaus Werner Iohannis s-a referit în permanență la „nevoia dispariției PSD”, trebuie să scăpăm de PSD”, „PSD nu trebuie să se mai ridice”, „sunt în război cu PSD”. Practic, domnul Iohannis își dorește dispariția unui grup mare de oameni, pe baza unui criteriu, pentru simplul fapt că au convingeri politice diferite de ale dânsului. Reclamata apreciază că exprimarea domnului Iohannis a avut o conotație metaforică și nu s-a referit în concret la dispariția fizică, de facto, a membrilor și a simpatizanților PSD. Per a contrario, în ipoteza în care exprimarea Președintelui României nu ar avea o conotație metaforică, s-ar afla în fața unei situații deosebit de grave.

Reclamata susține faptul că într-o simetrie metaforică, și aceasta a dat exprimării sale aceeași conotație.

În contextul acestor afirmații făcute de Președintele României, a făcut o remarcă metaforică referitoare la posibila dispariție a PSD, a membrilor acestui partid și a simpatizanților.

14. Precizează faptul că nu a făcut nici un moment trimitere la faptul că Președintele României este cetățean român de etnie germană și nu s-a referit la lagărele de concentrare naziste, de asemenea nu a dorit, sub nici o formă, să lezeze sentimentele comunității evreiești, care a fost afectată de crimele naziste. Orice astfel de legătură este inoportună și neavenită.

Din perspectivă istorică, lagăre de concentrare au existat în numeroase state din lume.

15. În Imperiul Rus funcționa un sistem de lagăre de muncă obligatorie numite katorga, aflate în zonele îndepărtate ale Siberiei, parte a sistemului penitenciar obișnuit.

Guvernele sovietice au preluat sistemul katorga și l-au dezvoltat la o scară nemaivăzută, organizând în cele din urmă agenția GULAG-ului pentru a conduce lagărele. Aceste lagăre erau vestite pentru condițiile de viață extrem de dure, șansele de supraviețuire ale unui nou venit erau de sub 20% într-unele dintre ele. În mod oficial, GULAG-ul a fost desființat la 25 ianuarie 1960.

La începutul secolului al XX-lea, Imperiul Japonez a folosit munca forțată a milioane de civili din țările pe care le-a cucerit, precum și a prizonierilor de război. În special în timpul celui de-al doilea război chino-japonez și în războiul din Pacific.

Partidul Comunist Chinez a folosit mai multe lagăre de concentrare pentru unele tipuri de crime. Mulți lideri ai Chinei au fost închiși în lagăre de muncă după diverse epurări.

Khmerii Roșii au condus lagăre de muncă în Cambodgia după ce au cucerit puterea, având ca scop declarat „reabilitarea” clasei burgheze.

În România comunistă, lagărele de muncă au fost folosite pentru construirea unor proiecte precum Canalul Dunăre-Marea Neagră și desecarea Insulei Mari a Brăilei, locuri în care dușmanii regimului erau „reeducați” prin muncă forțată.

În Ungaria, cel mai mare lagăr de muncă forțată din perioada comunistă a fost la Recsk, care a funcționat între anii 1950-1953. De asemenea, în perioada celui de-al doilea război mondial, a mai existat un lagăr în apropierea orașului Losonc.

Astfel de lagăre au existat și în Kasaji (Congo Belgian) sau lagărul din Carico (Mozambic).

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial în Statele Unite aproximativ 110.000 de americani cu descendență japoneză au fost întemnițați în așa numitele tabere de relocare. De reținut că 62% din cei întemnițați erau cetățeni americani.

Așadar, metaforic vorbind, singura modalitate prin care "PSD putea să dispară", așa cum s-a exprimat Președintele României ar fi izolarea tuturor membrilor și simpatizanților într-un perimetru restrâns și controlat, respectiv într-un lagăr.

16. Motivează excepțiile invocate astfel:

1. Vădita necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor art. 369 din Codul Penal;

În conformitate cu prevederile art. 16 din OG 137/2000R Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte și care sancționează contravențional eventualele fapte de discriminare.

Având în vedere modul cum au fost formulate petițiile, raportat la dispozițiile art. 2, art. 16 din OG 137/2000R precum și la dispozițiile art. 223. alin. (I) din Codul penal, înțelege să invoce excepția necompetenței materiale a CNCD de a interpreta și aplica prevederile art. 369 Cod Penal, acest atribut revenind organelor de urmărire penală și ulterior, instanțelor penale.

2. Vădita necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor OUG 31/2002, modificată și completată prin Legea 217/2015;

Având în vedere precizările de la punctul anterior și ținând cont de modul cum au fost formulate petițiile precum și raportat la dispozițiile art. 2., art. 16 din OG 137/2000R, precum și la dispozițiile art. 223. alin. (1) din Codul penal înțelege să invoce excepția necompetenței materiale a CNCD de a interpreta și aplica prevederile OUG 31/2002, acest atribut revenind organelor de urmărire penală și ulterior, instanțelor penale.

3. Excepția obiectului vădit nefondat al petițiilor:

Afirmațiile trebuie analizate luând în considerare întregul context indicat, inclusiv faptul că au fost făcute în timpul campaniei pentru turul al doilea pentru alegerile prezidențiale și au venit ca o replică la numeroasele remarci făcute de Președintele României.

De asemenea, invocă și dispozițiile art. 2 alin. (8) din OG 137/2000 care statuează următoarele: "Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație,,.

17. Pe fondul celor trei petiții reclamata arată că petenții au apreciat că declarația supusă analizei excede libertății de exprimare și sunt încălcate prevederile art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, că a fost asociată identitatea etnică a

Președintelui României cu regimul și practicile naziste, că a fost ofensată comunitatea evreiască și germană din România. De asemenea, au mai apreciat că a afirmația făcută reprezintă o insinuire menită să instige la ură, intoleranță și discriminare și reclamata trebuie sancționată contravențional.

Reclamata susține faptul că declarația sa are o conotație metaforică strâns legată de declarațiile Președintelui României.

Subliniază faptul că nu a făcut nici un moment trimitere la faptul că domnul Klaus Wener Iohannis este cetățean român de etnie germană și nu s-a referit la lagărele de concentrare naziste, de asemenea, nu a dorit, sub nici o formă, să lezeze sentimentele comunității evreiești, care a fost afectată de crimele naziste. Orice astfel de legătură este inoportună și neavenită.

18. Așa cum a arătat mai sus, de-a lungul istoriei au existat și funcționat lagăre de concentrare într-un număr mare de țări.

Pentru a elimina orice dubiu sau interpretare cu rea voință a declarației sale, a postat pe pagina personală de Facebook în data de 17 noiembrie 2019 următorul text: "Prin afirmația făcută duminică seara: Președintele României cred că se vede deja șef de lagăr de concentrare și reeducă acolo PSD-iștii - nu am vrut sub nici o formă să lezez sentimentele comunității evreiești, care a fost cea mai afectată de crimele și ororile perioadei naziste. Dacă cineva a înțeles alt lucru, imi cer scuze public! Am vrut doar să apăr sentimentele a peste două milioane de membri și simpatizanți PSD care nu trebuie să fie considerați vinovați că votează cu un partid democratic! Dezbaterile electorale trebuie să aibă limite și eu sunt prima care imi cer scuze dacă se consideră că s-a ajuns prea departe!" (a se vedea materialul anexat)

Mai mult decât atât într-o altă postare, tot pe pagina mea de Facebook am lansat următorul apel: "Vă rog să nu postați mesaje care să incite la ură între diferite categorii sociale, etnii e/c sau simboluri interzise de lege pe această pagină „vă mulțumesc”.

În acest sens sunt relevante și afirmațiile domnului Noldy Slocever important membru al Comunității Evreiești din România, care afirmă că președintele Iohannis nu trebuie să facă afirmații care să genereze reacții publice și că nu reclamata ar trebui să fie subiectul atenției.

Afirmația supusă analizei Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării consideră că nu se încadrează în prevederile articolului 15 din O.G. nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea a tuturor formelor de discriminare deoarece afirmația nu a instigat la ură rasială sau națională, și, în nici un caz, nu a avut ca scop și nu a vizat atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, nu a fost îndreptată împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și nu a fost legată de apartenența acestora la o anumită rasă naționalitate, etnie sau religie.

19. Libertatea de exprimare subsumează inclusiv ideile și opiniile care indignază, frapază sau tulbură societatea. Această componentă a libertății de exprimare are la bază principiile pluralismului, concesivității și spiritului de receptivitate fără de care o societate democratică este văduvită de substanță.

Libertatea de exprimare, așa cum este consacrată prin dispozițiile art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, respectiv prin dispozițiile art. 30 din Constituția României, reprezintă unul dintre drepturile fundamentale esențiale într-o societate democratică bazată pe pluralism, toleranță și receptivitate.

Libertatea de exprimare ar putea fi restrânsă numai dacă este îndeplinită particularitatea juridică constând în intenția lezării demnității.

Doar sub condiția acestei particularități - a intenției de a leza demnitatea personală, prin opinii, poate fi atrasă incidența dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000R. În sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație. Așadar sunt protejate doar acele opinii prin care nu se intenționează, direct sau indirect, lezarea demnității umane. În legătură cu anumite „criterii”.

Cerința intenției pentru încadrarea faptei în aria de aplicare a dispozițiilor art. 15 din O.G. nr. 137/2000 rezultă și din jurisprudența națională (ex. Sentința Civilă nr. 3977/11.12.2013,

pronunțată de Curtea de București, rămasă definitivă și irevocabilă prin Decizia ÎCCJ nr.672/18.02.2015).

Raportat la prezenta speță, în ceea ce privește declarația analizată, reclamata susține că nu a avut nici un moment intenția de a leza demnitatea sau de a crea o atmosferă ostilă, degradantă, ofensatoare unei persoane, grup sau comunități, în legătură cu unul sau mai multe criterii. A făcut o declarație în timpul campaniei pentru turul al doilea pentru alegerile prezidențiale și a venit ca o replică la numeroasele remarci făcute de domnul Iohannis în sensul "dispariției PSD". Așa cum a arătat și mai sus, nu a făcut nici un moment trimitere la faptul că domnul Klaus Wener Iohannis este cetățean român de etnie germană și nu s-a referit la lagărele de concentrare naziste, de asemenea nu a dorit, sub nici o formă, să lezeze sentimentele comunităților evreiești sau germane.

În probațiune a depus înscrisuri print-screenuri de pe rețeaua de socializare facebook (filele 7-18 din dosar)

În drept, își întemeiază apărările pe următoarele articole: art. 2 alin (8) din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, art. 30 din Constituția României, art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Solicită respingerea petițiilor cu mențiunea că afirmația făcută în cadrul emisiunii „Descoperiți”, pe postul Antena 3 din data de 16.11.2019 nu reprezintă discriminare.

V. Motivele de fapt și de drept

20. În fapt, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări.

Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

21. În soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege: art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003; art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

22. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

23. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

24. **Ingerința să urmărească un scop legitim**

25. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele: un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios, ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la o categorie defavorizată– astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Necesitatea ingerinței

26. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

27. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

28. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

26. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

29. În scopul de a determina dacă declarația făcută în campania electorală, obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației** : *„Domnul Klaus, cred deja se și vede șef de lagăr de concentrare și toți PSD-iștii băgați acolo la reeducare; Și oricum, ca neamț trebuie să vorbești de gazare, trebuie să ai mult curaj,,.*

Obiectivul urmărit de reclamat

30. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dori acesta să disemineze opinii legate de o anumită categorie profesională ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*). În acest sens, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare. 28. Colegiul apreciază că, în speță, declarațiile părții reclamate are o conotație metaforică strâns legată de declarațiile Președintelui României.

Contextul în care a fost făcută afirmația

31. Afirmațiile făcute de către partea reclamată au fost făcute în cadrul emisiunii „Descoperiți”, difuzată pe postul Antena 3, în data de 16.11.2019. Reclamata nu a făcut nici un moment trimitere la faptul că Președintele României este cetățean român de etnie germană și nu s-a referit la lagărele de concentrare naziste, de asemenea nu a dorit, sub nici o formă, să lezeze sentimentele comunității evreiești, care a fost afectată de crimele naziste. Orice astfel de legătură este inoportună și neavenită.

32. Întrebarea era dacă aceste aprecieri erau necesare.

Conținutul afirmației

33. „**Domnul Klaus, cred deja se și vede șef de lagăr de concentrare și toți PSD-iștii băgați acolo la reeducare.** Această afirmație a fost făcută în cadrul dezbaterii dedicate campaniei pentru turul al doilea pentru alegerile prezidențiale din 24 noiembrie 2019 unde reclamata a fost invitată.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

34. Colegiul director apreciază că exprimarea folosită nu este cea mai fericită însă declarațiile nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**

35. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare**". (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact. În prezenta cauză declarația este strâns legată de declarațiile Președintelui României. *A vrut doar să apere sentimentele a peste două milioane de membri și simpatizanți PSD care nu trebuie să fie considerați vinovați că votează cu un partid democratic! Reclamata și-a cerut scuze pe pagina personală de facebook, deroarece nu a avut intenția să lezeze sentimentele comunității evreiești, care a fost cea mai afectată de crimele și ororile perioadei naziste.*

36. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură.**

37. Practic declarațiile făcute de către partea reclamată au fost făcute într-un context politic.

Concluzii

38. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

39. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei.).

40. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „**libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs.

U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

41. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

42. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.**

42. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

43. **Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul declarațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, ținând cont și de faptul că Reclamata și-a cerut scuze publice, susținând faptul că declarația sa are o conotație metaforică strâns legată de declarațiile Președintelui României.

Subliniază faptul că nu a făcut nici un moment trimitere la faptul că domnul Președinte al României, D.l. Klaus Werner Iohannis este cetățean român de etnie germană și nu s-a referit la lagărele de concentrare naziste, de asemenea, nu a dorit, sub nici o formă, să lezeze sentimentele comunității evreiești, care a fost afectată de crimele naziste. Orice astfel de legătură este inoportună și neavenită.

Făță de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 al **O.G. nr. 137/2000** republicată, acestea se încadrează în limita libertății de exprimare;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 29.04.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, SANDU TATIANA VERONICA – Membru, POPA CLAUDIA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD

Redactat și motivat de P.C.S și V.F.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.